

Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi * 2026 * Cilt: 30 * Sayı: 2 * (647-656)

**Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında Öğrenim Gören Öğretmen
Adaylarının Alfabe ve Heceleme Bilgilerinin İncelenmesi**

Investigation of the Alphabet and Spelling Knowledge of the Teacher
Candidates Studying at the Turkish Language Education Department

Şükrü Baştürk*

Makale Bilgisi

Geliş: 05.04.2025

Kabul: 30.10.2025

Doi:

10.20296/tsadergisi.1670326

Anahtar Sözcükler:

*Türkçe eğitimi,
öğretmen adayı,
alfabe,
heceleme.*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının alfabe ve kelime heceleme bilgilerini incelemektir. Çalışma doküman incelemesi olarak yürütülmüş ve bu amaçla, Marmara bölgesindeki bir üniversitenin Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören toplam 81 öğrencinin -1 ve 2. sınıf-alfabe ve heceleme bilgileri ve bu bilgilerin değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerden 70'i Türk, 11'i yabancı uyrukludur. Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğrenciler, Türkçenin ana dili ve yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili lisans düzeyinde dersler almaktadırlar. Bu derslerden biri olan Türkçe Dil Bilgisi I dersinde Türk alfabesinin yazımı, ses değişimlerinin yazıda gösterilmesi, hecelerin yazılışı, satır sonlarında kelimelerin hecelere bölünerek yazılışı ile ilgili eğitimler verilmektedir. Verilen bu eğitimlerin sonunda da öğrencilerin alfabe bilgisinin incelenebilmesi için onlardan alfabeyi sırasıyla yazmaları istenmiştir. Öğrencilerin heceleme bilgisinin ölçülebilmesi için de farklı hece yapısına sahip on sekiz kelime sınav sorusu olarak sorulmuş ve onlardan cevap olarak her kelimeyi hecelerine ayırmaları istenmiştir. Çalışmanın bulgularına göre alfabeyi öğrencilerin 62'si (%76,5) doğru, 19'u (23,5) yanlış yazmışken kelimeleri hecelerine ayırmada öğrencilerin 4'ü (%4,9) doğru, 77'si (95,1) yanlış yapmıştır. Öğretmen adaylarının alfabe ve heceleme bilgileri cinsiyet ve sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Article Information

Submission: 05.04.2025

Acceptance: 20.10.2025

Doi:

10.20296/tsadergisi.1670326

Key Words:

*Turkish education,
teacher candidate,
alphabet,
spelling.*

ABSTRACT

This study aims to examine the alphabet and word spelling knowledge of the teacher candidates studying in the Department of Turkish Language Education. The study was conducted as a document review, and for this purpose, it was investigated whether the alphabet and spelling knowledge of a total of 81 1st- and 2nd-grade students studying at the Turkish Education Department of a university in the Marmara region in Turkey differed based on certain variables. Of the students participating in the study, 70 were Turkish, and 11 were foreign nationals. The students studying at the Turkish language teaching department took language level courses on teaching Turkish as a mother tongue as well as teaching Turkish as a foreign language. In one of these courses, Turkish Grammar I, training was offered on writing the Turkish alphabet, how the sound changed in writing, writing syllables, and how to syllabify at the end of a statement. At the end of this instruction, the students were asked to write the alphabet in order so that their alphabet knowledge could be analyzed. To quantify the students' spelling knowledge, eighteen words with different syllable structures were asked as exam questions, and they were asked to syllabify each and every word as an answer. Based on the findings of the study, 62 students (76.5%) succeeded in writing the alphabet correctly, and 19 (23.5) wrote incorrectly; 4 students (4.9%) managed to syllabify the words correctly, and 77 (95.1) incorrectly. Consequently, the alphabet and spelling knowledge of teacher candidates did not show any significant difference based on the variables of gender and grade level.

Atıf İçin

Baştürk, Ş. (2026). Türkçe eğitimi ana bilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının alfabe ve heceleme bilgilerinin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 30(2), 647-656. doi: 10.20296/tsadergisi.1670326

* Doç. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Bursa, basturk@uludag.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8319-9507>

GİRİŞ

Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı ders içeriklerinde (TÖLP) yazma eğitimiyle ilgili iki ders yer almaktadır. TÖLP (2018)'de yer alan derslerden ilki Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi dersidir ve bu dersin içeriği "Yazma becerisinin kuramsal boyutlarıyla açıklanması. Yazılı metin türleri konusunda öğrencileri bilinçlendirme ve uygulama çalışmalarıyla öğretmen adaylarının hem öğrenen hem de öğretici kişi olacakları bilinciyle hareket etmeleri için yazma çalışmalarının yapılması." şeklinde belirtilmiştir. TÖLP (2018)'de yer alan ikinci ders olan Türkçe Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi'nin içeriği ise "Türkçenin tarihsel gelişimi ve yayılma alanı; Türk dilleri ailesi. Türkiye Türkçesinin ses bilgisi özellikleri; sesler (ünlü ve ünsüzler), ünlü ve ünsüzlerin özellikleri; ses uyumları (ünlü uyumu, ünsüz uyumu); ses (ünlü ve ünsüz) değişimleri (darlaşması, yuvarlaklaşma, benzeşme, ayrışma, türeme, düşme, ötümlüleşme, ötümsüzleşme; kaynaşma, ünlü çatışması, ikileşme), kaynaştırma ünsüzleri, bağlantı ünlüsü; hece. Yazım bilgileri: Tarih boyunca kullanılan Türk alfabeleri; yazımın önemi ve gerekliliği; ses değişimlerinin yazıda gösterilmesi; hecelerin yazılışı, satır sonlarında kelimelerin hecelere bölünerek yazılışı; yazım uygulamaları" olarak belirtilmiştir. TÖLP'teki bu iki ders incelendiğinde Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi dersi doğrudan kompozisyon yazma ve metin türlerini kapsayan yazma çalışmaları ile ilgili iken Türkçe Dil Bilgisi I: Ses Bilgisi ise ses bilgisi, Türk alfabesinin yazımı, ses değişimlerinin yazıda gösterilmesi; hecelerin yazılışı, satır sonlarında kelimelerin hecelere bölünerek yazılışı; yazım ve imla uygulamalarını kapsamaktadır. Dolayısıyla Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğrencilere verilen eğitimlerle yazdıklarının edebî güzelliğinin yanı sıra Türkçe Dil Bilgisi I dersinin içeriğinde de belirtildiği gibi Türk alfabesinin yazımı, ses değişimlerinin yazıda gösterilmesi; hecelerin yazılışı, satır sonlarında kelimelerin hecelere bölünerek yazılışı ile ilgili eğitimler verilmektedir.

Türkçe Sözlükte (2023) hece, "Bir solukta çıkarılan ses veya ses birliği; seslem" şeklinde tanımlanmaktadır. Bazı araştırmacılar, hecenin tanımını çeşitli ölçütlere dayandıran farklı kuramlardan (Banguoğlu, 1990) bahsetse de bu çalışmada Türkçe sözlükteki tanım esas alındığından diğer hece tanımlamaları üzerinde durulmamıştır. Dillerdeki heceler; ünlü (A) ve ünsüzlerden (B) oluşur ve her dilde ses birimlerinin hece içindeki sıralanışında farklılıklar görülür. Heceler anlamlı yapılar olmayıp sözlük yapıları olmakla birlikte Türkçede bazen hece sınırının ek sınırı ile örtüşmesi durumunda hecelerde anlam ortaya çıkabilmektedir. Örneğin sa/rı kelimesi hecelerine ayrıldığında hecelerin bir anlamı yokken mor/luk kelimesinin ilk hecesi anlamlı ikinci hecesi ise anlamsızdır.

Türkçedeki hecelerin sıralanışına bakıldığında genel kural kelimede, her ünlünün kendisinden önce gelen ünsüzü ve kendisinden sonra gelen tek veya düzenli iki ünsüzü kurduğu hecenin içine almasıdır -bu, Türk, ge/lin, bü/yü/mek, te/ker/lek vb.- (Banguoğlu, 2007). Türkçede altı tür hece olup bir hecede en çok dört ses yer almakta ve Türkçe kelimelerin tümü bu altı hece türünden birine uymaktadır. Birleşik yazılan kelimelerde kapalı hece ile biten kelimenin sonundaki ünsüz, birleştiği kelimenin ilk hecesindeki ünlüyle yeni bir hece kurmaktadır. Örneğin, aslanagzı (aslan+ağzı) kelimesi hecelenirken as/la/nağ/zı şeklinde hecelenmektedir. Tablo 1'de Türkçe kelimelerdeki hece türleri görülmektedir.

Tablo 1. *Türkçe kelimelerdeki hece türleri*

Bir Hecedeki Ses Sayısı	Hece Türleri	Hece Örnekleri
1 ses	A (ünlü)	o
2 ses	AB (ünlü+ünsüz) BA (ünsüz+ünlü)	al, el bu, şu
3 ses	ABB (ünlü+ünsüz+ ünsüz) BAB (ünsüz+ünlü+ünsüz)	alt, üst bal, kar
4 ses	BABB (ünsüz+ünlü+ünsüz+ ünsüz)	Türk, sert

Diller, milletlerin birbiriyle olan siyasi, ticari vb. ilişkileri sebebiyle başka dillerden kelime alabilmektedir. Eğer diller, alıntılardığı kelimeyi kendi ses sistemine benzetmeden doğrudan kaynak

dildeki şekliyle alıntılanmışsa dillerin söz varlığındaki kelimelerde farklı hece yapılarıyla karşılaşılmaktadır. Özellikle bu kelimeler bilim, sanat ve kutsal kitaplardan alıntılanmışlar ise ya kaynak dildeki özgün biçimleriyle ya da özgün biçimine yakın en az değişiklikle alıntılanmaktadır. Her dilde olduğu gibi Türkçede de başka dillerden alıntılanan kelimeler nedeniyle -yazı ve konuşma dilinde kendi hece yapısı dışında- bu türden birçok yeni hece türü yer almaktadır. Tablo 2'de Türkçede kullanılan alıntı kelimelerdeki Türkçenin hece yapısına uymayan hece türleri yer almaktadır.

Tablo 2. *Türkçe hece yapısına uymayan alıntı kelimelerdeki hece türleri*

Bir Hecedeki Ses Sayısı	Hece Türleri	Hece Örnekleri
3 ses	BBA (ünsüz+ ünsüz+ünlü)	gri
4 ses	ABBB (ünlü+ünsüz+ünsüz+ünsüz)	enst/rümantal
	BBAB (ünsüz+ünsüz+ünlü+ünsüz)	tren
	BBABB (ünsüz+ünsüz ünlü+ünsüz+ ünsüz)	kramp
5 ses	BBBAB (ünsüz+ünsüz+ünsüz+ ünlü+ünsüz)	stres
	BABBB (ünsüz+ünlü+ünsüz+ünsüz+ünsüz)	tekst
	BABBBB (ünsüz+ünlü+ünsüz+ünsüz+ünsüz+ünsüz)	angst/röm
6 ses	BBABBB (ünsüz+ünsüz+ünlü+ünsüz+ ünsüz+ünsüz)	sfenks

Günümüzde ilköğretim öğrencisinden üniversite öğrencisine kadar Türkçeyi etkili ve doğru bir şekilde kullanamayan birçok kişiyle karşılaşmaktadır. Görülen bu dil yetersizliklerinin sebeplerinden birinin bu kimselerin daha öğrenim hayatlarının başında gördükleri yetersiz ya da yanlış ilk okuma ve yazma öğretimi olduğu söylenebilir. Çünkü, çocuğun ilk okuma ve yazma öğretimi sırasında edindiği beceri ve alışkanlıklar gelecekteki öğrenim hayatının niteliğinin belirlenmesinde büyük ölçüde etkili olabilmektedir (Demirel, 1999). Alan yazını incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının da çeşitli eksikliklerinin olduğu ve hatalar yaptıkları tespit edilmiştir.

Türkçe öğretmenleri, öğrencilerin dil becerilerini geliştirecek kişiler olmaları nedeniyle eğitim sisteminde çok önemli bir yere sahiptirler. Bu nedenle öğretmen adaylarının iyi bir eğitimden geçmeleri gerekmekte, öğretimin gayesine uygun davranışları öğrencilere kazandırabilmeleri için de yeterli bilgi ve donanımına sahip olmaları gerekmektedir (Eyüp, 2012; Bağcı 2007). Ancak Türkçe öğretmenliği adaylarının hedeflenen kazanımlardan çok uzak olduğu -bir yıl boyunca kitap okumayanlar, kitap okuma alışkanlığı olmayanlar, boş zamanlarını internette veya arkadaşlarıyla gezerek geçirenler, zamanlarını sinema, televizyon izleyerek geçirenler- tespit edilmiştir (Akbaba, 2017). Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğrencilerle ilgili yapılan bazı çalışmalarda öğrencilerin -yazılı anlatımda, üst düzey soru hazırlamada, özet yazmada, Türk alfabesini sırasıyla bilmede ve kelimeleri hecelemede- yetersiz oldukları tespit edilmiştir (Bağcı, 2007; Çamurcu, 2010; Eyüp, 2012; Özbay 2005'ten akt.: Bağcı, 2007; Kanık Uysal vd., 2022). Ayrıca bu çalışmanın konusuyla doğrudan ilgili olan Bilge'nin (2022) çalışmasında da öğretmen adaylarının alfabe ve heceleme bilgisi incelenmiş ve 98 öğretmen adayından sadece 29'unun hem alfabeyi hem de hecelemeyi eksiksiz ve doğru yapabildiği tespit edilmiştir. Çalışmada 4. sınıfların başarı sıralamasının 58.365 (UnivesiteGo, 2024a); 3. sınıfların 43.823 olduğu görülmektedir (UnivesiteGo, 2024b). Dolayısıyla bu öğrencilerin sözel puanla üniversiteye yerleşilen devlet üniversiteleri arasında son sıralarda yer aldığı, daha yüksek puanla aynı bölümlere yerleşilen üniversitelerde de durumun benzer olup olmadığının incelenmesinin öğretmen adaylarının donanım seviyelerini incelemek açısından faydalı olacağı belirtilmektedir. Yine alan yazınında sadece Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğrencilerin değil Türkçe öğretmenleriyle ilgili olarak da birçok sorunun olduğu -çoktan seçmeli sorular sorulması, sorularda dil bilgisine ve okuma becerisine önem verip diğer becerilerin göz ardı edilmesi- tespit edilmiştir (Özarslan 1988'den akt.: Bağcı, 2007; Karatay ve Dilekçi, 2019; Özen, 2020). Görüldüğü üzere çalışmalarda, Türkçe öğretmeni adaylarının temel seviyedeki bilgi ve donanım eksikliklerine işaret edilmektedir.

Bu çalışmada Türkçe eğitiminde öğrenim gören öğrencilerin alfabe ve heceleme bilgileri incelenmiştir. Alfabe ve heceleme bilgisi ilkökul birinci ve ikinci sınıfın en temel konularındandır. Bu kapsamda, çalışmanın araştırma soruları aşağıda verilmiştir:

1. Türkçe eğitimi 1 ve 2. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin alfabe bilme durumları nedir?
2. Türkçe eğitimi 1 ve 2. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin kelimeleri hecelerine ayırabilme durumları nedir?
3. Türkçe eğitimi 1 ve 2. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin alfabe ve heceleme bilgileri sınıf ve cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada 2023-2024 yılı güz döneminde Marmara bölgesindeki bir üniversitenin Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğrencilerin alfabe ve heceleme bilgileri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Çalışmadaki veriler betimleyici istatistiklerle sunulmuştur. Bu nedenle, araştırma için tarama modeli tercih edilmiştir (Fraenkel vd., 2012). Tarama modelindeki araştırmalarda verilere bir müdahale söz konusu olmamaktadır. Bu çalışmada öğretmen adaylarının alfabe ve heceleme bilgileri müdahale edilmeden analiz edilerek sunulmuştur.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın katılımcıları; 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Marmara bölgesindeki bir üniversitenin Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören -araştırmacının Türk Dil Bilgisi I dersine katılan- öğrencilerdir. Dolayısıyla öğrencilerin seçiminde kolay örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmaya toplamda 81 öğrenci dâhil edilmiştir. Öğrencilerin 64'ü (%79) 1. sınıftayken 17'si (%21) 2. sınıftadır ve 22'si (%27,2) erkek, 59'u (%72,8) bayandır. 70 katılımcı Türk iken 11 katılımcı yabancı uyrukludur.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veriler öğrencilerin Türk Dil Bilgisi I dersindeki yarıyıl sonu sınav kâğıtlarından elde edilmiştir. Sınavda ilk olarak öğrencilerden Türk alfabesini sırasıyla yazmaları istenmiştir. İkinci olarak ise öğrencilerden "*İlköğretimde, spor, yapmak, tren, binmek, arkeolojide, duayenleşmek, öğretmenevindeki, şaibeli, aslanagzi, restitüsyonunu, sordurtturabilmek, jeolojiyi, müesseseleştirmek, kontrastsız, resmi, tutturmak, önemlidir.*" kelimeleri hecelerine ayırmaları istenmiştir. Türkçe hece yapısına uyan kelimelerin yanı sıra uymayan kelimeler de bulunmaktadır. Bu kapsamda birleşik kelimeler ve alıntı kelimeler gibi farklı hece yapılarındaki kelimelerin olmasına dikkat edilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Verilerin çözümlemesinde alfabe için 5 kategori incelenmiştir: eksiklik, soruyu cevaplamama, alfabetik sırada yanlışlık, harflerde fazlalık, doğruluk. Hiçbir sorun olmadan alfabe tam yazanlar "doğru" kategorisinde ele alınmıştır. Diğer hataları yapanlar ise ilgili kategoride hatalı olarak işaretlenmiştir.

Hecelemede bütün öğrenciler eksiksiz ve doğru yapanlar, eksik bırakanlar, yanlış yapanlar olmak üzere üç grupta incelenmiştir. Bir katılımcı bütün kelimeleri hecelerine doğru ayırdıysa ve hiç hata yapmadıysa "doğru ve tam" yapanlar grubunda sayılmıştır. En az bir kelimeyi hecelerine ayıramayanlar "hatalı/eksik" grubunda sayılmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada veri analizi olarak basit betimleyici istatistikler (frekans ve yüzde) kullanılmıştır. Bu kapsamda frekans ve yüzdelik değerler verilmiştir. Çalışmadaki veriler -doğası gereği- basit gözlem ile sayılabilen türdeki değişkenlere aittir. Alfabadaki harflerin sayımı ve heceleme kontrolü, herhangi bir öznellik gerektirmeden sayılabilen, objektif puanlamaya dayalıdır. Bu nedenle, verilerin analizi için puanlayıcılar arası güvenilirliğe gerek görülmemiştir. Öğrencilerin sınıfa ve cinsiyete göre karşılaştırılmasında bağımsız gruplar t testi yapılmak hedeflense de

analizlerde 30 kişinin çok altına düşen gruplar olması sebebiyle Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

BULGULAR ve YORUMLAR

Çalışmanın bu kısmında bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3 katılımcıların alfabe sorusuna verdikleri cevapları göstermektedir.

Tablo 3. *Katılımcıların alfabe sorusuna verdikleri cevaplara ait bulgular*

Alfabe Yazımı	Hata Türü	Frekans (f)	Yüzdelik (%)
Doğru		62	76,5
Yanlış		19	23,5
	Eksik	11	
	Harf Sırası Yanlış	11	
	Yapmamış	2	
	Fazla Harf	0	
Toplam		81	

Tablo 3'e göre alfabeyi hatasız ve eksiksiz yapan 62 öğrenci vardır. Herhangi bir şekilde hata yapan 19 öğrenci bulunmaktadır. Hata yapan öğrencilerden fazla harf yazan yokken 11'i eksik harf yazmıştır. 2 öğrenci soruyu cevaplamamışken 11 öğrencide harf sırasında hatalar vardır.

Tablo 4'te katılımcıların hecelemelerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4. *Kelimelerin hecelerine ayrılmasına ait bulgular*

Hece yazımı	Hata Türü	Frekans (f)	Yüzdelik (%)
Doğru ve Tam		4	4,9
Hatalı/Eksik		77	95,1
	Eksik+Yanlış	4	
	Sadece Yanlış	73	
Toplam		81	

Tablo 4'e göre kelimeleri hecelerine doğru ve eksiksiz ayıran 4 (%4,9) öğrenci varken, 77 öğrenci (%95,1) en az bir eksik ve/veya hata yapmıştır. Öğrencilerden 73 tanesi en az bir kelimedede heceleme yanlışı yaparken 4 öğrenci ise en az bir kere hem eksik hem yanlış heceleme yapmıştır.

Tablo 5'te kelimeleri hecelerine yanlış ayıran ve/veya eksik bırakan öğrencilerin sayısı verilmiştir.

Tablo 5. *Kelimeleri hecelerine yanlış ayıran ve/veya eksik bırakan öğrencilerin sayısı*

Kelimeler	Yanlış yapan öğrenci (f)	Kelimeler	Yanlış yapan öğrenci (f)
İlköğretimde	32	aslanağzı	41
spor	29	restitüsyonunu	22
yapmak	1	sordurtturabilmek	17
trene	63	jeolojiyi	12
binmek	0	müesseseseleştirmek	5
arkeolojide	14	kontrastsız	29

duayenleşmek	14	resmi	5
öğretmenevindeki	42	tutturtmak	23
şâibeli	12	önemlidir	8

Tablo 5'e göre "ilköğretimde" kelimesini 32 öğrenci yanlış hecelerken 49 öğrenci doğru hecelemiştir. "spor" kelimesini 29 öğrenci yanlış hecelerken "yapmak" kelimesini sadece 1 öğrenci yanlış hecelemiştir. 63 öğrenci "trene" kelimesini yanlış hecelerken bütün öğrenciler "binmek" kelimesini doğru hecelemiştir. 14 öğrenci, "arkeolojide" ve "duayenleşmek" kelimelerini yanlış hecelerken "öğretmenevindeki" kelimesini 42 öğrenci yanlış hecelemiştir. "şâibeli" kelimesinde 12 yanlış heceleme ve 1 eksik kelime varken "aslanağzı" kelimesinde 41 yanlış heceleme ve 2 eksik kelime vardır. "restitüsyonunu" kelimesinde 22 yanlış heceleme ve 1 eksik kelime vardır. "sordurtturabilmek" kelimesinde 17 yanlış heceleme ve 1 eksik kelime vardır. "jeolojiyi" kelimesinde 12 yanlış heceleme 1 eksik kelime, "müesseseseleştirmek" kelimesinde 5 yanlış heceleme 1 eksik kelime, "kontrastsız" kelimesinde 29 yanlış heceleme, "resmi" kelimesinde 5 yanlış heceleme, "tutturtmak" kelimesinde 23 yanlış heceleme, "önemlidir" kelimesinde 8 yanlış heceleme yapıldığı görülmüştür.

Tablo 6'da cinsiyete göre heceleme hatasının karşılaştırılmasına ait Mann Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 6. Cinsiyete göre heceleme hatasının karşılaştırılmasına ait mann whitney u testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Erkek	17	49,03	833,5	407,5	,111
Kız	64	38,87	2487,5		

Cinsiyete göre heceleme hatası sayısında anlamlı farklılık olup olmadığına ilişkin yapılan Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir. Buna göre erkeklerle ($Md=49,03$) kız öğrencilerin ($Md=38,87$) heceleme hatası arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($U= 407,5, p> ,05$).

Tablo 7'de katılımcıların sınıf seviyesine göre heceleme hatasına ait Mann Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 7. Sınıf seviyesine göre heceleme hatasının karşılaştırılmasına ait mann whitney u testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
1. sınıf	59	40,92	2414,5	644,5	,962
2. sınıf	22	41,20	906,5		

Sınıf seviyesine göre heceleme hatası sayısında anlamlı farklılık olup olmadığına ilişkin yapılan Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir. Buna göre 1. sınıflarla ($Md=40,92$) 2. sınıfların ($Md=41,2$) heceleme hataları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($U= 644,5, p> ,05$).

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu çalışmada Marmara bölgesindeki bir üniversitenin Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören 1 ve 2. sınıf öğrencilerinin alfabeyi yazma ve kelimeleri heceleme durumları incelenmiştir. Çalışmanın bulgularına göre öğrencilerin 62'si alfabeyi doğru ve eksiksiz yazarken 19'u -bir şekilde- hata yapmıştır. Hata yapan öğrencilerin 11'i alfabeyi eksik yazmış, 11'i harflerin sırasında yanlışlık yapmıştır. Fazla harf yazan öğrenci yokken 2 öğrenci soruyu cevaplamamıştır. Hecelemede bütün kelimeleri eksiksiz ve doğru heceleleyen sadece 4 öğrenci vardır. En az bir kelimeyi yanlış heceleleyen 73 öğrenci varken 4 öğrenci ise hem eksik hem de yanlış heceleme yapmıştır. Hangi kelimenin hecelenmesinde en çok yanlış yapıldığına baktığımızda 42 öğrencinin "öğretmenevindeki" kelimesini yanlış hecelediği görülmektedir. Bunu sırasıyla aslanağzı (41), ilköğretimde (32), spor (29), tuturtmak (23), restitüsyonunu (22), sordurtturabilmek (17),

arkeolojide ve duayenleşmek (14), jeolojiyi ve şaibeli (12), önemlidir (8), müesseseleştirmek ve resmi (5), yapmak (1) kelimeleri takip etmiştir. Yabancı katılımcılardan sadece biri heceleme tam ve doğru yapmıştır. Alfabe ise 11 yabancı öğrenciden 5'i doğru bir şekilde ve eksiksiz yazmıştır. Katılımcıların hecelemede yaptıkları hata sayıları cinsiyet ve sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılaşma göstermemiştir.

Öğretmen adaylarının 2023-2024 eğitim-öğretim yılı güz dönemi Türk dil bilgisi I dersinde hem alfabe hem de Türkçenin hece sistemi hakkında eğitim almalarına rağmen aynı eğitim-öğretim döneminin yarıyıl sonu sınavında sorulan araştırma sorularında hatalar yapmaları şaşırtıcıdır. Burada unutulmaması gereken bir gerçek alfabe ve hece bilgisinin ilkökul birinci sınıftan beri öğrencilerin görmüş olmalarıdır. Öğretmen adaylarına sunulan kelimeler arasında pek çok Türkçe kelimenin yanlış hecelenmesi, öğretmen adaylarındaki çok temel bilgi ve donanım eksikliklerine işaret etmektedir. Eğitim hayatı boyunca çoktan seçmeli sorularla sınanan öğrencilerin temel yazma becerilerinde bile ne kadar eksiklerinin olduğunu görmek bakımından bu bulgular dikkate değerdir. Bu tür temel bilgi eksiklikleri daha önceki çalışmalarda da görülmektedir. Alan yazını incelendiğinde aynı araştırmayı yapan Bilge'nin (2022) de benzer sonuçlarla karşılaştığı görülmektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının ilkökul birinci sınıf seviyesinde öğretilen bilgilerden yoksun olması son derece düşündürücüdür. Ayrıca diğer alan yazını çalışmalarında da öğretmen adaylarının ideal öğretmenden beklenen seviyeden uzak oldukları -kitap okuma alışkanlıklarının olmadığı ya da kitap okumayı sevmedikleri; kendini topluma kabul ettirmek, eğlenmek vb. için okudukları, yazmada yetersiz oldukları ve yazma becerilerinin zayıf olduğu, üst düzey bilişsel süreçleri ölçen soru hazırlayamadıkları- tespit edilmiştir (Akbaba, 2017; Akyol vd., 2013; Arı ve Demir, 2013; Ateş, 2011; Bağcı, 2007; Cerit, 2012; Esen, 2019; Eyüp vd., 2012; Eyüp, 2012; İnceçam vd., 2018; Kanık Uysal vd., 2022; Karatay ve Dilekçi, 2019; Kuş ve Türkyılmaz, 2010; Özen, 2020; Saracaloğlu vd., 2009). Bu yönüyle, öğretmen adaylarının basit bilgi düzeyinde bile hata ve eksiklerinin olduğu görülmektedir. Bu nedenle öğretim üyeleri ve öğretim görevlilerinin; öğrencilerin çok basit bilgileri bile bilmediğinin farkında olmaları, açık uçlu sorularla sınav yapmaları, öğrencilerin öğrenim eksikliklerini tespit etmeleri ve öğretim uygulamalarını basitten karmaşığa doğru düzenlemeleri gerekmektedir.

Çalışmadan yola çıkarak aşağıdaki önerilerde bulunmak mümkündür:

1. Türkçe dersinde büyük bir sorun olan birleşik kelimelerin yazımında bir birlik sağlanmalıdır. Örneğin dil bilgisi kelimesi birleşik yazılırken son değişiklik ayrı yazılmaktadır. Bu şekilde imlada sürekli değişiklik olması öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmede büyük bir sorun oluşturmaktadır. Şekil olarak bir kelimenin birleşik veya ayrı yazılmasının anlama hiçbir etkisi yoktur. Bu nedenle de birleşik yazılan bütün kelimeler ayrı yazılmalıdır.
2. Türkçenin ses ve hece yapısına uymayan alıntı kelimeler, oluşturulacak bir komisyon tarafından Türkçenin ses ve hece yapısına uygun hâle getirilmelidir.
3. Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalındaki lisans derslerinde uygulamalara daha fazla verilmeli, lisans eğitimindeki ara sınav ve yarıyıl sonu sınavlarında çoktan seçmeli sorular yerine açık uçlu sorular sorulmalıdır. Böylece öğretmen adaylarının yazma becerilerini kullanmaları sağlanarak daha gerçekçi değerlendirmeler yapmak mümkün olabilir.
4. Türkçe öğretmeni adaylarının alfabe ve heceleme bilgisindeki eksiklikler kabul edilemeyecek düzeydedir. Bu nedenle, Türkçe öğretmenliğinde öğrenim gören öğrencilerin temel bilgi ve becerileri sınanmalı ve gerekirse bu eksikliklerin giderilmesine yönelik adımlar atılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akbaba, R. S. (2017). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlıkları ve Okumaya Yönelik Tutumları. *Turkish Studies*, 12(18), 35-52. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12215>
- Akyol, H., Yıldırım, K., Ateş, S., & Çetinkaya, Ç. (2013). Anlamaya Yönelik Nasıl Sorular Soruyoruz?. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 41-56.

- Arı, E., & Demir, M. K. (2013). İlköğretim Bölümü Öğretmen Adaylarının Kitap Okuma Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 116-128. <https://doi.org/10.16916/aded.16025>
- Ateş, S. (2011). *İlköğretim Beşinci Sınıf Türkçe Dersi Öğrenme-Öğretme Sürecinin Anlama Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Bağcı, H. (2007). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatıma ve Yazılı Anlatım Derslerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 12(21), 29-61.
- Banguoğlu, T. (1990). Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim, C. III. TDK Yayınları.
- Banguoğlu, T. (2007). *Türkçenin Grameri*. TDK Yayınları.
- Bilge, H. (2022). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Alfabe ve Heceleme Bilgilerinin İncelenmesi. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 349-361. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7394230>
- Cerit, Y. (2012). Okulun Bürokratik Yapısı ile Sınıf Öğretmenlerinin Profesyonel Davranışları Arasındaki İlişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(4), 497-521.
- Çamurcu, D. (2010). Yüksek Öğrenimine Yeni Başlayan Türkçe Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Yazma Becerilerinin İncelenmesi. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 29, 503-518.
- Demirel, Ö. (1999). Türkçe Öğretimi. Pegem A Yayıncılık.
- Esen, Y. D. (2019). *Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Alanına İlişkin Yeterlilik Algılarının Ölçeklenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Eyüp, B. (2012). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Hazırladığı Soruların Yeniden Yapılandırılan Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(3), 965-982.
- Eyüp, B., Stebler, M. Z., & Uzuner Yurt, S. (2012). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özetleme Stratejilerini Kullanmadaki Eğilimleri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 22-30.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. & Hyun, H. H. (2012). How to design and evaluate research in education (7. ed). McGraw-Hill.
- İnceçam, B., Demir, E., & Demir, E. (2018). Ortaokul Öğretmenlerinin Sınıf İçi Ölçme ve Değerlendirmelerde Yazılı Yoklamalarda Kullandıkları Açık Uçlu Maddeleri Hazırlama Yeterlilikleri. *İlköğretim Online*, 17(4), 1912-1927. <http://dx.doi.org/10.17051/io.2015.85927>
- Kanık Uysal, P., Akın Arıkan, Ç., Acar Erdol, T., Bayrak Özmutlu, E., & Akyol, H. (2022). Türkçe Dersi Sınav Sorularının Özgünlük, Madde Türü, Madde Yazma Ölçütleri ve Bilişsel Düzey Açısından İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 47(210), 259-280. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2022.10896>
- Karatay, H., & Dilekçi, A. (2019). Türkçe Öğretmenlerinin Dil Becerilerini Ölçme ve Değerlendirme Yeterlilikleri. *Millî Eğitim Dergisi*, 48(1), 685-716.
- Kuş, Z., & Türkyılmaz, M. (2010). Sosyal Bilgiler ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuma Durumları: İlgi, Alışkanlık ve Okuma Stratejilerini Kullanım Düzeyleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 1, 11-32.
- Özen, O. (2020). *Türkçe Öğretmenlerinin Açık Uçlu Soru Hazırlama Becerilerinin İncelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Saracaloğlu, A. S., Yenice, N., & Karasakaloğlu, N. (2009). Öğretmen Adaylarının İletişim ve Problem Çözme Becerileri ile Okuma İlgi ve Alışkanlıkları Arasındaki İlişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 187-206.
- Türkçe Sözlük* (2023). TDK Yayınları.
- UniversiteGo. (2024a). <https://www.universitego.com/turkce-ogretmenligi-2019-taban-puanlari-ve-basari-siralamalari/>
- UniversiteGo. (2024b). <https://www.universitego.com/turkce-ogretmenligi-2020-taban-puanlari-ve-basari-siralamalari/>

Extended Abstract

In addition to the literary elegance of their own writings, the students studying in the Department of Turkish Education were also offered training in the Turkish Grammar I course on writing the Turkish alphabet, on how the sound changed in writing, writing syllables, and how to divide the words into syllables at the end of lines. As a result of the training offered with this instruction, it was aimed to identify to what extent the students knew the Turkish alphabet and the writing of syllables. Given the order of syllables in Turkish, the general rule is that each vowel in a word includes the consonant that comes before it and the two single or regular consonants that come after it in the syllable it forms. There are six types of syllables in Turkish, and a syllable contains a maximum of four sounds, and all Turkish words fit one of these six types of syllables. In words written in compound form, the consonant at the end of a word ending in a closed syllable forms a new syllable with the vowel in the first syllable of the word it combines with. Languages do borrow words from other languages. If a language has directly borrowed the word in its source language form without comparing it to its own sound system, different syllable structures are available in the words in the vocabulary of the languages. Turkish language teachers occupy a very important position in the education system since they're the ones who will help the students to improve their language skills. Therefore, the teacher candidates should receive good educational instruction and have sufficient knowledge and information in order to help the students to learn the educational behaviors that are appropriate for the purpose of teaching. Nevertheless, previous studies established that the training of Turkish teachers was far from what was aimed for. Similarly, it was also demonstrated in the relevant literature that there were many problems not only with students studying in the Turkish Language Education Departments but also with the Turkish language teachers. In the present study, the alphabet and spelling knowledge of students studying in the Turkish Language Education Department was investigated. The research questions of the study are illustrated below: 1. What is the alphabet knowledge proficiency level of the students studying in the 1st and 2nd grades of the Turkish language education department? 2. What is the proficiency level of the students studying in the 1st and 2nd grades of Turkish education in dividing words into syllables? 3. Do the alphabet and spelling knowledge of students studying in the 1st and 2nd grades of Turkish education differ based on grade and gender? In this part of the study, the findings are presented. Given Table 3, 62 students wrote the alphabet without errors, and 19 students made some mistakes. While none of the students who made mistakes wrote more letters, 11 had missing letters. 2 students didn't answer the question; 11 students made mistakes in the sequential order of letters. While there were 4 students who spelled correctly, 77 students made at least one missing letter and/or mistake. 73 of the students made a spelling mistake in at least one word, and 4 students had both missing letters and incorrect spellings at least once. Regarding the words, 32 students spelled the word "ilköğretimde" incorrectly, and 49 students spelled it correctly. 29 students spelled the word "spor" incorrectly, and only 1 student misspelled the word "yapmak". 63 students spelled the word "tren" incorrectly. All students spelled the word "binmek" correctly. While 14 students spelled the words "arkeolojide" and "duayenleşmek" incorrectly, 42 students spelled the word "öğretmenevindeki" incorrectly. While there were 12 incorrect spellings and 1 missing word in the word "şâibeli," there were 41 incorrect spellings and 2 missing words in the word "aslanağzı". There were 22 incorrect spellings and 1 missing word in the word "restitüsyonunu". There were 17 incorrect spellings and 1 missing word in the word "sordurtturabilmek". It was clear that there were 12 incorrect spellings in the word "jeolojiyi", 1 missing word, 5 incorrect spellings and 1 missing word in the word "müesseseseleştirme", 29 incorrect spellings in the word "kontrastsız", 5 incorrect spellings in the word "resmi", 23 incorrect spellings in the word "tutturmak" and 8 incorrect spellings in the word "önemlidir". The results of the Mann-Whitney U test conducted to identify whether there was a significant difference in the number of spelling errors based on gender are illustrated in Table 6. Accordingly, it was found that there was no significant difference between the spelling errors of male (Md=49.03) and female (Md=38.87) students ($U= 407.5, p> .05$). The results of the Mann-Whitney U test conducted to establish whether there was a significant difference in the number of spelling errors based on grade level are presented in Table 7. Accordingly, it was found that there was no significant difference between the spelling errors of 1st- graders (Md=40.92) and 2nd- graders (Md=41.2) ($U= 644.5, p> .05$). It was found that while 62 of the students wrote the alphabet correctly, 19 made mistakes. Of the students who made mistakes, 11 wrote the alphabet inaccurately, and 11 made mistakes in the sequential order of the letters. While there were no students who wrote extra letters, 2 students didn't answer the

question. Regarding spelling, there were only 4 students who spelled all the words correctly. While there were 73 students who spelled at least one word incorrectly, 4 students had both incomplete and incorrect spellings. It was clear that the most mistakes were made in the word "öğretmenevindeki" by 42 students. This word was followed by the words aslanağı (41), ilköğretimde (32), spor (29), tutturmak (23), restitüsyonunu (22), sordurtturabilmek (17), arkeolojide, duayenleşmek (14), jeolojiyi, şaibeli (12), önemli (8), kurumsallaştırma, resmi (5), yapma (1). Only one of the foreign participants spelled the words correctly and fully. 5 out of 11 foreign students wrote the alphabet correctly. The number of errors made by the participants in spelling didn't show a significant difference based on gender and grade. It was surprising that the teacher candidates, despite receiving training on both the alphabet and the syllabary system of Turkish, made mistakes in the research questions asked in the end-of-semester exam of the same academic year. The fact that many Turkish words were misspelled among the words presented to the teacher candidates indicated that they lacked the very basic knowledge and information. These findings were significant in the sense that the students who were always tested with multiple-choice questions throughout their education were non-proficient even in basic writing skills. Furthermore, it was revealed in other studies conducted in the relevant literature that teacher candidates were far from the level expected from an ideal teacher; that they didn't have a reading habit or didn't like reading books; that they read to be accepted by the society, to have fun, etc., that they were non-proficient in their writing and their writing skills, and that they failed to prepare questions that attained high-level cognitive processes. As far as the relevant literature is concerned, it's clear that teacher candidates made mistakes and had insufficiency even at the simple level of knowledge. Therefore, the faculty members and instructors need to know that students may lack even very simple knowledge and information, need to conduct exams with open-ended questions, identify students' learning incompetence, and organize teaching practices from simple to complex.